

Forskningsnotiser

Tonje Holt
psykolog og PhD

Maren Sand Helland

Bostedsordninger i Sverige

Forskerne i denne studien sammenlignet levekår, helse og trivsel hos barn og ungdom som lever med ulike bostedsordninger i Sverige. Den baserte seg på tverrsnittsdata fra to store svenske levekårsundersøkelser, der mer enn 5000 barn og ungdom mellom 10 og 18 år og deres foreldre ble intervjuet om levekår, trivsel og helse. Barna ble delt inn i tre grupper: 1) barn og ungdom som bodde sammen med begge foreldrene, 2) barn og ungdom som delte på å bo 50 % hos hver av foreldrene, og 3) barn og ungdom som bodde kun med én forelder.

Resultatene viste at barn i familier der foreldrene bodde sammen, og barn som bodde like mye hos hver av foreldrene, rapporterte om færre helseproblemer, færre psykosomatiske bekymringer og mindre stress enn barn som kun bodde hos en av foreldrene. Barn som kun bodde hos én forelder, deltok i tillegg på færre fritidsaktiviteter, hadde et dårligere forhold til foreldre og venner, og de levde under dårligere materielle og økonomiske forhold.

Funnene antyder en sammenheng mellom bostedsløsning og ulike utfall hos barnet, men det er ikke gjort noen videre undersøkelser av hva denne sammenhengen kan skyldes. Dermed sier ikke studien noe om hvorvidt forskjellene skyldes bostedsordningen eller allerede eksisterende forskjeller i velstand og trivsel mellom familiene. En begrensning er at barn og ungdom som bodde mer eller mindre enn 50 % hos foreldrene, ble ekskludert fra studien. Dette har trolig ført til at forskjellene har blitt forsterket, og at resultatene er mindre relevante for barn av skilte foreldre som har en bostedsordning som ligger et sted mellom en 50/50-ordning og ikke noe samvær.

Referanse: Fransson, E., Låftman, S.B., Östberg, V., & Bergström, M. (2017). Child Indicators Research. doi:10.1007/s12187-017-9443-1

Godt foreldresamarbeid viktig for danske barn

Barns trivsel på tvers av ulike bostedsordninger i Danmark var gjenstand for en stor undersøkelse fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI). Studien fulgte 6000 barn fra fødsel og frem til de var 15 år gamle.

Resultatene viste at barn med utvidet samvær med begge foreldrene trivdes best, og at barn uten samvær med en av foreldrene trivdes dårligst. Det ble også vist at kvaliteten på foreldresamarbeidet og barnets opplevelse av å kunne påvirke rammene for ordningen var av betydning.

Funnene tyder på at barn med delt bosted har høyere trivsel enn barn som har lite eller ikke noe samvær med en av foreldrene, men at det ikke er bostedsløsningen i seg selv som påvirker barnas trivsel. I stedet kan sammenhengen forklares ved at foreldre til barn med utvidet samvær samarbeider bedre, og at barna i disse familiene har mer medbestemmelse. Det er en svakhet ved studien at den kun baserer seg på foreldrenes rapportering av barnas trivsel.

Referanse: Ottosen, M.H., & Stage, S.M.H. (2012). Deleborn i tal: en analyse af skilsmissebørns samvær baseret på SFI's børneforløbsundersøgelse: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Økonomi mer avgjørende enn bostedsløsning

I denne metastudien undersøkte man forskjeller i tilfredshet med livet mellom barn med ulike bostedsordninger, og hva som kunne bidra til å forklare forskjellene. Utvalget var hentet fra WHOs helseundersøkelser i 36 land i Europa og Nord-Amerika, med selvrapportdata fra totalt 184 496 11–15-åringer.

Resultatene viste at barn som bodde med begge foreldre var mest tilfredse med livet, etterfulgt av barn med delt bosted og deretter barn som bodde med en enslig mor eller far eller med en forelder og en steforelder. Forskjellene mellom barn med delt bosted og de som bodde med en enslig mor eller mor og stefar var ikke lenger statistisk signifikante når forskerne kontrollerte for familieøkonomi. Sammenheng mellom bostedsordning og barnas tilfredshet med livet var sterkest i land med stor økonomisk ulikhet. Barn fra de nordiske landene hadde generelt høyere tilfredshet på tvers av bostedsordninger.

Funnene tyder på at levekårsforskjeller mellom ulike bostedsordninger kan forklare hvorfor barn med delt bosted rapporterer høyere tilfredshet med livet enn barn med enslige foreldre. Forskjellene i ungdommenes tilfredshet var også større i land med stor økonomisk ulikhet, noe som tyder på at type bostedsordning kan ha mindre betydning for barn i Norge, og at funn fra andre land ikke kan generaliseres til forholdene her.

Referanse: Bjarnason, T., Bendtsen, P., Arnarsson, A. M., Borup, I., Iannotti, R. J., Löfstedt, P., ... & Niclasen, B. (2012). Life satisfaction among children in different family structures: a comparative study of 36 western societies. *Children & Society*, 26(1), 51–62.

Om de valgte studiene og dagens kunnskapshull

Vi har trukket frem tre store kvantitative studier som alle presenterer resultater fra en nordisk kontekst. Studiene har litt forskjellige vinklinger og konkluderer derfor også ulikt om hvorvidt delt bosted i seg selv er forbundet med bedre trivsel, eller om forskjeller i trivsel først og fremst forklares av andre forhold. Det finnes også noen få andre viktige nordiske studier, særlig kvalitative studier av barns opplevelser med delt bosted. Vi mangler fortsatt kunnskap om hvordan de minste barna trives med delt bosted, og hvordan barns trivsel med ulike bostedsordninger påvirkes av forhold ved dem selv og familien deres, som foreldrekonflikter og spesiell sårbarhet hos barna. Den eksisterende forskningen har også i for liten grad involvert barnas eget perspektiv. I disse dager ferdigstilles en omfattende og systematisk kunnskapsoppsummering om effekter av delt bosted for barns tilpasning som forskere ved Folkehelseinstituttet skriver på oppdrag fra Barne-, ungdoms og familiedirektoratet.

Tonje Holt & Maren Sand Helland

Publisert: 03.08.2017, Tidsskrift for Norsk psykologforening.